

ZA ŘESNICO
OD BOJA.

IN PRAVICO!
DO ZMAGE!

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

Issued
three times a week.
Tuesday, Thursday,
Saturday.

ČEST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE POD PORNE DRUŽBE SV. MOHORIA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 18.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 10. FEBRUARIA — SATURDAY, FEBRUARY, 10, 1923.

LETO (VOL.) IX.

Duhovnik ustrelil dekle.

O, to je bila zopet sladka koščica za bando okrog Saksarjevega Glas Naroda, ko so čitali v nekaterih listih tendenciozno poročilo o nesreči, ki se je zgodila v Erie Pa. Kakor lačni psi so plani na njo. Kateri imate ta podlist, ste takoj to opazili, kaj ne? Na prvo stran, na najvidnejše mesto ste ga dejali, da ga gotovo nihče ne bo mogel prezreti.

Aha "zopet eden!" "Zopet en duhovski škandal." Zopet lepa prilika, da udarimo po teh "prokl... f... jih!" Radoveni smo, kako so neki to poročilo čitali oni zaslepljeni katoliški Slovenci, ki imajo še vedno naročen ta list, dasi jim da tolkot pod nos, dasi se tolkot iz njih ponoričuje, njih vero zasramuje? Rādi bi yedeli! No, dober tek. Komur otrobi diše, čevar želodec ima?

Kako vse drugačno je, pa resnično poročilo poročevaca informacijskega urada N. C. W. C., ki je stvar preiskal po sodniških aktih na licu mesta.

To poročilo se glasi: "Erie, Pa. 31. januarja. — Rev. John Dembinski, župnik tukajšnje cerkve Sv. Kazimirja je začasno se vedno v preiskovalnem zaporu, kjer bo toliko časa, da bo morilsko obravnavo o smrti Zofije Szymanski, 22 let starejšega dekleta, ki je bila umorjena včeraj zlutra zgodil v zupnišču Sv. Kazimirja. C. Arthur Blas, državni pravnik, ki ima slučaj v svojih rokah, se je izrazil, da bo Father Dembinski izpuščen takoj po tej obravnavi, ker se je popolnoma dokazalo na zadovoljstvu oblasti, da je bila Miss Szymanski umorjena, ko je po nesreči stopila ravno pred kroglo, ki je bila namenjena roparju, ki je izbehal iz zupnišča, ravno ko je ona vstopila skupaj s kuharico v hišo."

"Trirat v treh letih so poskušali roparji okrasti župnišče in Father Dembinski se je oborožil, da bi bil oborožen za slučaj,

še katerega poskusa. Ko ga je policija izpräševala takoj po umoru, je povedal, da je nekako ob eni uri po polnoči slišal, da je nekdo spodaj v spodnjih prostorijah in je šel gledat, kdo je. Ko je šel po stopnjicah v prvo nadstropje, je izpovedal, 'videl je v vezi stati v temi nekega moškega. V tem je ta človek začel bežati ven in duhovnik je ustrelil na njim večkrat s svojim avtomatičnim samokresom. Ko je to zbežal, izpovedal je Father Dembinski, je bil prepričan, da ga ni zadel in je hitel nazaj v drugo nadstropje, da bi se bolje oblekel, predno bi dalje iziskoval. Iz okna v spalnici je pa opazil pred vrati dve ženski in zdele se mu je, da je videl, kako je ena izmed njih padla, kakor bi omedela. Ko je spoznal v njih svojo kuharico in njen prijateljico, je takoj hitel name dol in ravno ko je prišel dom, je kuharica tekla čez ulico in tričala: 'Father je ustreljen.'

"Kuharica, Mrs. Wojwoda je izpovedala policiji, da je bila ona s prijateljico Szymansko v obisku v sosedni hiši in ko sta se vračale domov okrog ene uri ponoči in prišle k hiši, sta našle vrata na stežaj odprta. Ko sta prestopile prag, stekel je imeno njih velik človek in v tem je več strelov padlo. Ena kruška je nekofiko las odtrgala na dvi kuharici in dekle pa je vskliknil: 'Marv, jaz mislim, da sem ustreljena.' Tat je zbežal."

Zdaj pa primerjajte tendencijo zavito poročilo v "Glasu Naroda" in ie primerjajte z resnico. Ali ni to sramotno? Žaljivo za cel duhovski stan. To poročilo bodo pôsobili še drugi enaki listini in raztrosili po celem svetu. In pohujšanje "Zopet eden" bo šlo od dežele do dežele, od hiše do hiše. In kdo je odgovoren za to pohujšanje? Tisti, ki se danes ta list naročil, da bi bil oborožen za slučaj,

Škof za katoliški tisk.

Škof Chartrand iz Indianapolsa je izdal pastirsko pismo, o katoliškemu tisku, kjer pravi: "Da bi se vernikom bolj vzbudilo utisnila v spomin velika važnost katoliškega tiska in jih oponmila na velikanski vpliv, katerega ima tisk sedaj na svetu, so škofje Združenih Držav dolocili nedeljo seksagesimo, (drugo v predpečeljno nedeljo) za nedeljo katoliškega tiska."

Tiskana beseda danes dalje seže, kakor govorjena in njen vpliv je velik in trajen. Seznanjanje nas z dnevnimi domoviki, zasleduje potek dogodkov in narejanja javno mnenje, kakor hoče. Mislim, da je komaj potreba načinje razlagati to stvar, posebno v današnjih časih, ko je to vseslošno priznano in je sveti oče že toliko povdral po potrebu katoliškega tiska in enako škofje vesoline cerkve. Častiti gospodje duhovniki te škofi se resno prosijo, naj pri vseh svetih mašah na seksgesimo nedeljo govorite o tem predmetu in naj posebno povdralj potrebo katoliškega tiska, ki ima namen bojevati se proti vsem slabim močem teme, ki so pridno pri delu s slabim tiskom, ki skušajo na ta način zastrupiti javno mnenje, sejte seme razdora, protivrske nestnosti in sovrašča, razširjajo zmoto in sleparstva poleg nemoralnosti ki na ta način spodbujajo vse stebre človeške družbe.

Jak lepo in hvalevredno bi bilo, ko bi vsa farma in škofiška društva, kakor škofi naj bodo, poskušala kaj storiti med svojimi člani poleg svojega društvenega namena, tudi za katoliški tisk, za spoštovanje v čitanju katoliških knjig in časnikov, zlasti pa za razširjanje katoliških listov.

Joseph Chartrand, škof Indianapolski.

ABRAHAM LINCOLN KRATKE AMERIŠKE VESTI.

Born Feb. 12, 1809
Died April 15, 1865

Po jutrošnjem, v ponedeljek bomo obhajali 114. rojstni dan pokojnega velikega Lincolna.

Predsednik Abraham Lincoln se je narodil 12. februar 1809, v državi Kentucky. Za predsednika Zedinjenih držav je bil izvoljen v jeseni leta 1860. Predsedoval je od 4. marca 1861. do 14. aprila 1865.

Predsednik Lincoln je bil eden izmed najbolj demokratičnih in pravičnih predsednikov v Zedinjenih državah. Zato večna slava njegovemu imenu!

ANGLIJA PRIPRavljen na vojsko S TURČIJOM.

London, 9. februar. — Angleško bojno brodovje v turškem vodovi je pripravljeno za vsak slučaj, ako prično Turki s svojnostmi v spornem ozemljju v Dardanelah. Tudi francoske bojne ladije so se pridružile Angležem, da jim pomagajo, ako nastane spopad med angleškim in turškim četami v neutralnem dardanskem teritoriju.

Turki imajo močno armado.

Smirna, 9. februar. — Časnikarski poročevalci poročajo, da imajo Turki zbrane velike vojaške enote v bližini spornega ozemlja in da znajo udariti vsak čas in izigrati dardanske ozemlje Angležem iz rok. Angleži se zanašajo na svoje močno brodovje, katero jim pa ne bo pomagalo veliko, ako se posreči Turkom približati z velikimi obrežnimi topovi k ožinam. Turško armado cenijo nad 100 tisoč mož.

Turki poslali zaveznikom ultimatum.

Pariz, 9. februar. — Turška nacionalistična vlada v Angori je danes poslala posebni ultimatum Angliji in Franciji, zahtevajoč da zaveznički takoj odpoklicijo svoje bojne ladije iz pristana v Smirni. Zaveznički bodo ultimatum prezrli, kakor se to namiguje v Londonu in Parizu.

Turška vlada se boji odporavnih strani grškega prebivalstva v Smirni in okolici. Zato bi rada v enakem slučaju nastopila s silo in zadušila vsak požkus odporu že v kali.

Angleži ne bodo dali povoda za vojno.

Carigrad, 9. februar. — Angleški vojaki poveljnik v Carigradu je odgovoril Angorski vladi po nadih iz Londona, da od strani Anglike se ne bo dalo povoda za nikake sovražnosti. Mir znamenje je še vedno mogoč, ako ga Turška vlada hoče skleniti.

Turki premišljajo.

Angora, 7. februar. — Mirovna delegacija, katera del je že dosegla domov bo te dni poročala pred nacionalistično zborom o podrobnostih mirovne konference v Luasanne. Na podlagi tega bodo pričeli razmotrovati o novih načrtih, katera bodo podvzeli proti zaveznikom na bližnjem vzhodu, zlasti glede Makedonije, radi katerega se je Lozanska konferenca razbila.

Jako lepo in hvalevredno bi bilo, ko bi vsa farma in škofiška društva, kakor škofi naj bodo, poskušala kaj storiti med svojimi člani poleg svojega društvenega namena, tudi za katoliški tisk, za spoštovanje v čitanju katoliških knjig in časnikov, zlasti pa za razširjanje katoliških listov.

Katoliški tisk prinaša pred vsem zanimivosti, ki se tikajo udonju kerkve, objavljene na nevraščeno razkrinkujejo sovražnike svete vere in človeškega rodu, opozarjajo ljudi na raz-

Prezident Harding je včeraj nastopal pred kongresom in e v daljšem govoru priporočal, da naj se predloga tikajoča se vojnega dolga Velike Britanije dobiti. Pričakuje se, da predog bo odobren.

Subvenčna predloga "subsidy bill" pa dobiva vedno manj prijateljev v kongresu. Demokrati so zedinjeni proti predlogu, dočim so republikanci razdeljeni v različna mišljena. Zato je čudež če bo predloga sprejeta.

Zapiski Chicaškega poštnega urada kažejo, da je njen sedanjí administrator, poštar Lueder bil mož na svojem mestu za pokolg. Sistem po uradu je bil tekom njegovega uradovanja izboljšan za 50 odstotkov.

Ameriški vojaki, ki so te dni despišli nazaj in Nemčiji, se baje že pritožujejo nad ameriško sušo. Pravijo v Nemčiji smo bili milijonarji z našimi plati in poleg tega smo imeli na razpolago vsakovrstna zdravila za suha grla. Je pač križ, če je vojek nayan na take zdravila.

Iz Selfridge Field, Mich. je včeraj odvedel vojaški zrakoslov zdravnika Dr. Armstronga, k nekemu na smrt bolanemu mladeniču Jesse Colle na Beaver Island na michiganskem jezeru, ki je oddaljen celih 282 milij od orijimenovanega mesta. Zdravnik je despišel še pravočasno in včasih.

V Pittsburghu, Pa so zvezje oblasti zalotile štiri prohibiške detektive, ki so bili v tajni zvezi z "bootleggeri." Zaporozno novelje je bilo izdano takoj in vsi štirje se nahajajo pod ključem.

V San Quentin, Cal. so jetniki zapalili državno jetnišnico z namenom, da bi meji požarom pogbenili iz jetnišnice. Stražniki so požar pravočasno zapazili in istega z velikim naporem posili. Šest obdolženih kaznjenev, ki so obdolženi, da so začetili požar, je obsojenih za daleč v temnico.

V Chicago so včeraj zasili morilka, ki je umoril šofira od Yellow Cab družbe. Zasili so pa z zasledovalnimi počitnimi psi.

V Iowa City, Ia. so detekti založili ponarejevalec čekov C. F. Roers-a, kateri je ogoljel tekoč zadnjega meseca več grovcev za velikanske svote.

V New Yorku je odšlo na stavko več kakor 20 tisoč krovinskih delavcev, kier jim delodajalcji niso hoteli ugoditi njihovim zahtevam.

Iz urada unije pomorsčakov v Chicago se naznania, da mislijo zahtevati pomorski delavci, ki so zaposleni na plovilnih ladijah pa Michiganskem jezeru povisiti plač in 8. urni delavnik.

V Evelethu, Minn. se bo vrnila 24. februarja na poziv okrajevne zastopnika farmarske konference okraja St. Louis. Na konferenci se bo predaval o živinoreji in o farmarstvu sloh. več farmarskih strokovniakov.

V Virginii, Minn. je pričel tamkajšnji lokalni odbor Ameriške legite kampanjo, da se postavi na mestnem pokoncišču padlim ameriškim vojakom v svetovni vojni primeren spomenik.

V Hibbingu, Minn. je bil zadržani torek ubit Jugoslav Mike Stitich, ki deli v Sweetwaterju. Na glavo mu je našel težek kamen in ga je na matu ubil. V Jugoslaviji zaupšča vino ženo in dvoje otrok.

V bližini mesta International Falls, Minn. so nstrelili teži naivečiega medveda v zavojni tamošnje okolice.

JUGOSLOVANSKE NOVICE STRAŠNE EKSPLOZIJE V DVEH RUDNIKIH.

Smrtna kosa. Pri Sv. Petru pod Sv. gorami je umrl gostil. in pos. Ivan Drofenik, pristaš K. zv. in vrl krščanski mož.

Kaznovani poljski tatovi. Pred dolgim časom je Leoniču na njegovem polju čez noč zmanjkal plug. Sedaj se je dočnalo, da so ga ukradli Franc Zaic in njegov sin Anton ter Ivan Pečnikar iz Šmartna pri Ljubljani. Prvi je dobil za "naredno" štiri tedne, drugi osem tednov, tretji pa šest tednov ječe.

V pijanosti zadavil lastno hčer. Neki prostovoljec, ki je v koloniziran v Voivodini, je o pravoslavnih božičnih praznikih prisiljan pijan domov. Začel je raztrajati in pretepati ženo, ki mu je komaj ušla. V hiši je ostala 7-letna bolna hči ki je očetu očitala njegovo ravnanje z manj. Zbesnili pijanec se je vrnil na hčer in jo zadavil.

Veseli dediči. V Milni na dalmatinskem otoku Brač vlada radost. Svoj čas se je iz tega kraja izselil v južno Ameriko njihov roják Bonačić in si pridobil ogromno premoženje. V svoji oporoki je zapustil premoženje svojim vaščanom in tako dobitno prebivalce v Milni okroglo 68 milijonov dinarjev. Kraj ima okroglo 2500 prebivalcev, torej dobi posameznik že prav sveto. Škoda, da nimajo tudi načrni slovenski kraj takšnih bogatih stricov v Ameriki. Pri sedanjem položaju bi jih prav hvaležno pozdravljali.

Požgane kasarne. V prizenskem okraju — južna Srbija so ob istem času zgorele do temelja štiri kasarne, ki so bile sedaj prazne, ker se vojaki v njih samo poleti nastanijo. Kdo jih je požgal, se ne ve, eni pravijo, da so to storili komiti, verjetno pa tudi bilo, da narod sam požgavil kasarne iz ogroženja nad prisilnim delom, ki ga mora brezplačno opravljati za vojsko in žandarmerijo.

Požgane kasarne. V prizenskem okraju — južna Srbija so ob istem času zgorele do temelja štiri kasarne, ki so bile sedaj prazne, ker se vojaki v njih samo poleti nastanijo. Kdo jih je požgal, se ne ve, eni pravijo, da so to storili komiti, verjetno pa tudi bilo, da narod sam požgavil kasarne iz ogroženja nad prisilnim delom, ki ga mora brezplačno opravljati za vojsko in žandarmerijo.

Požgane kasarne. V prizenskem okraju — južna Srbija so ob istem času zgorele do temelja štiri kasarne, ki so bile sedaj prazne, ker se vojaki v njih samo poleti nastanijo. Kdo jih je požgal, se ne ve, eni pravijo, da so to storili komiti, verjetno pa tudi bilo, da narod sam požgavil kasarne iz ogroženja nad prisilnim delom, ki ga mora brezplačno opravljati za vojsko in žandarmerijo.

Požgane kasarne. V prizenskem okraju — južna Srbija so ob istem času zgorele do temelja štiri kasarne, ki so bile sedaj prazne, ker se vojaki v njih samo poleti nastanijo. Kdo jih je požgal, se ne ve, eni pravijo, da so to storili komiti, verjetno pa

EDINOST

(UNITY.)

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

2849 West 2nd Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združeno Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$1.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Dopise in novice objavljamo brezplačno. Na dopise in poročila brez podpisa se ne oziroma. Rokopisov ne vračamo.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Abraham Lincoln.

Vsaka dežela, vsaka država ima svoje velike može, na katere zre ponosno in katerih se vsako leto spominja. Veliki može so redki, se ne rodijo vsak dan. Nekateri narodi so v tem oziru srečnejši, kot drugi. Slovani smo mej vsemi narodi menda najbolj nesrečni v tem oziru. Ne trdimo sicer, da zgodovina Slovanov ne pozna velikih mož, imamo jih tudi, toda ne v času, ko bi jih narod najbolj potreboval, da bi mu stopili na čelo in dovedli narod v srečno in zadovoljivo stanje. Kako krvavo potrebuje slovenska Rusija enega velikega pristnega Rusa, ki bi stopil na čelo ruskega naroda in ga povedel iz nesrečne mizerije k boljemu življenju. Kako krvavo potrebuje naša rojstna domovina Jugoslavija enega velikega treznega Lincolna, ki bi stopil na krov in prikel za krmilo v teh resnih žalostnih časih. Toda — ali imamo Slovani kje kakega velikega Lincolna? Dosedaj se še ni pojavil in bogove kdaj se bo. Slovenci smo imeli enega, toda Bog ga je poklical k sebi predno je zamogel učakati rojstni dan njemu tako ljubljeno in od njega zasnovanje Jugoslavije. Ta slovenski Lincoln je bil naš nepozabni Dr. Janez Evangelist Krek, kateremu bo slovenski narod ohranil večen spomin. To le nimogrede.

Danes hočemo govoriti samo o enem Abrahamu Lincolnu in to o ta pravem Lincolnu, katerega pozna zgodovina, kot moža značaja, kot prvega amerikanskega rođoljuba in poleg tega največjega demokrata, ki je osvobodil črne sužnje na jugu in jih proglašil za enake človeške družbe kot druge. Abraham Lincoln je bil sam delavec — proletar — ki si je v svojih mladih letih služil s težkim delom svojega vaskdanji kruh. Zato je tudi poznal grenkosti življenja, katerih ima ubogi trpin delavec vedno polno kupo. Poleg tega poznanja je v njegovih prsih bilo pošteno, pravično in demokratično srce. Veliki Lincoln je bil cel mož, zato je tudi delal kot mož!

Današnje bogate Zedinjene države, katere tuje imenujejo obljubljeno deželo, — katero ime v resnici tudi zaslužijo, ako primerjamo naše amerikanske razmere z razmerami v siromašni Evropi — te bogate. Zedinjene države so delo njegovih rok. Bi ne bilo o pravem času velikega Lincolna, bi morda danes ne bilo mogočnih Zedinjenih Držav, jug in sever bi ostala najbrže smrtna sovražnika, ostala bi bila razdeljena v dva dela, v dva slabiča, ki bi kljubovala eden drugemu ob vsaki priliki. Vse to je videl veliki mož Lincoln v naprej, zato je nastopil s svojo jekleno voljo in dosegel s svojim nastopom, da sta se sever in jug na podlagi Kristusovega nauka: "Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!" združila in objela, kakor izgubljena sinova ene matere. Ta doba je v zgodovini Zedinjenih držav najvažnejše in najpomenljivejše poglavje. Kako srečna Amerika, ki se ti je rodil o pravem času pravi mož!

Abraham Lincoln je bil mož na mestu vsaki čas in vse pov sod. Bil je velik državnik in velik sociolog, ki je umeval človeško družbo in zato tudi znal kakega leka je treba za njen bolezen. On se ni dal izkorisčati in zlorabiti v kake črne zakrnjene namene kapitalistov. Ako bi srebro in zlato zamogla podkupiti Lincolna, bi to gotovo naredili tedanji ameriški bogataši na jugu; toda Lincolnovo srce ni hrepeleno po srebru in zlatu, ampak po idealni pravičnosti, da je na podlagi naravnega in božjega opravičen živeti svobodno življenje prav tako ubogi revez, kakor bogatin, ki ima vsega v izobilju. Ta njegov bistveni ideal je prodrl v vsa tedanja pravicoljubna ameriška srca, da so stopili za svojim predsednikom kot en mož, šli za njegove ideale v boj, ki so naposled zmagali in pozidali neomajen temelj mogočnim Zedinjenim državam.

Takih mož, tako blagega in pravičnega srca, kakor je bil baš veliki Lincoln današnji svet malo pozna. Če bi jih svet imel kaj, bi bilo na svetu drugače kakor je. Zato se ga pa ameriški narod tudi spominja, kot enega svojega največjega moža, ki je rešil domovino in isto postavljal na konkretno podlago v najnevarnejšem času, ko so razni razdirači bili na delu na vseh koncih in krajih.

Zatirano delavstvo nosi slike velikega Lincolna na svojih stavah, kot rešitelja zatiranih. Državniki ga čiščajo kot vzor najidealnejšega državnika. Kratko, Lincoln čista in se ga z radostjo in ponosom spominja vsak pravico in svobodoljuben Amerikanec.

Letos bo minulo 58. let odkar nas je zapustil in se vlegel k večnemu počitku — umorjen od podkupljenega morilca. Pri delu za narod je padel in se ločil od svojih odgovornih poslov. Toda njegov duh pa še vedno plava nad nam in bodri ves ameriški narod. S svojim idealnim delom si je zgradil v ameriški in svetovni zgodovini večni spomenik, ki bo pričal v veči vekov, kako velik in nenavaden duh je bival v velikem Lincolnu.

Zato večna čast in slava nikdar pozabljenemu Abrahamu Lincolnu!

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

O cerkvi in njenem ustanovljenju.

(Rev. J. C. Smoley.)

V najnovejšem času poskušajo naši verski nasprotniki vse mogoče in se trudijo na vse kriplje, da bi ljudstvo presleplili, češ med krščansko vero in krščansko cerkvijo je bistven razloček; trdijo, da je nekaj drugega krščansko-katolička vera, in zoper nekaj drugega krščansko-katolička Cerkev. Ustanovitelj krščanske vere je Kristus, ustanovitelj krščanske Cerkve so pa ljudje.

Krščanska vera obsegajo razne versko-nravne resnice, ki urejujejo razmerje človeka do njegovega bližnjega, ki določujejo smer ljudskega ravnjanja in delovanja, cerkev pa ali, kakor je imenujejo, "klerikalizem," pa vsebuje čisto človeške predpise, predpise, ki so potvrdjeni po predpisih evangelja, katere podajajo ljudem v Kristusovem imenu.

Kristjan je po njihovih nazorih le ta, ki spolnjuje nauk Kristusov, ne pa, kadar je član te ali one krščanske vere.

Temu nasproti pa trdimo mi, da ni nikakega bistvenega razločka med krščansko-katoličko vero, kakor jo je učil Kristus, in med cerkvijo, katero je ustanovil Kristus. Cerkev in vera so eno in isto. Kdor ni član cerkve Kristusove, ta ni in ne more biti kristjan, to je privrženec Kristusovega nauka.

Seveda je in ostane resnica, katere ne tajimo, da Kristus ni bil potreba ustanoviti cerkev ali izrecno kako versko družbo. On bi bil lahko brez cerkve podeljeval spoznavanje verskih resnic, brez cerkve bi lahko podeljeval svoje milosti.

V resnici, dejansko pa Kristus ni tako storil, ampak ustanovil je cerkev in radi tega sta krščansko-katolička vera in krščansko-katolička cerkev idealične.

Vemo, da Kristus sam izrecno govoril o ustanovitvi cerkve, ki bo nositeljica, varuhinja njej razodete vere.

Kristus je rekel: "Postavil bom svojo cerkev." To obljuboje spolnil in ustanovil versko družbo, zbiral je njene spoznavalce, imenoval predstojnike; on je govoril o pravicah in o dolžnostih članov cerkve in njenih voditeljev, tej družbi je dal dolčeno, gotovo obliko.

Da sta veta in cerkev identični, to so dobro vedeli tudi apostoli, zato piše apostol Pavel: "da se je Kristus podal v smrt, da bi posvetil cerkev, da bi bila sveta in neomadeževana."

Slične govore o cerkvi tudi drugi apostoli, podobno govore cerkveni očetje, ne delajo nikakega razločka med vero in cerkvijo, pač pa delajo razloček med cerkvijo in nauki krivovercev.

Pozabiti ne smemo dalje, da je Kristus uredil in prikrojil svoj nauk, svoje odredbe prirojenemu človeškemu značaju, ljudski naravi.

Clovek je družabno bitje.

Zato je popolnoma naravno, da silijo verski cilji, verska sredstva, ki vodijo do tega cilja, človeka, da ustanovi versko družbo.

Da bi tej človeku prirojeni lastnosti Kristus ugodil, zato je ustanovil cerkev.

Jasno torej vidimo, da je Kristus res ustanovil cerkev.

Kake razloge pa imajo ti, ki imajo druge in sicer napačne nazore za to svoje krivo stališče?

Sključuje se navadno na sledeče tri razloge:

Je dokazano dejstvo, pravijo, da je na svetu mnogo krščanskih cerkva, ki se vsaka sklicuje na Kristusa kot svojega Ustanovitelja, ki se vsaka naziva "pravo" cerkev in obsoja vsako drugo cerkev. Že ta različnost nazorov — tako trdijo — različnih nazorov v temeljnih člankih vere dokazuje, da ni nikake od teh cerkva ustanovil Kristus, ampak da eksistuje krščanstvo, kakor je ustanovil Kristus, zunaj cerkve.

Ta ugovor je popolnoma ničev.

Iz dejstva, da je toliko krščanskih cerkva na svetu, sledi edinoče, da jih Kristus ni ustanovil vseh, ne sledi pa, da bi Kristus ne bil nikake ustanovil, to tem bolj, ker je Kristus odločno, izrecno rekel, "da bo postavil cerkev!"

Pravijo nadalje: Cerkve so se odtujile Kristusu, vsled raznih človeških predpisov pozabili so na Kristusove zapovedi, ostala le še lupina, jedro Kristusovih naukov pa se jim je izgubilo.

Tudi ta trditev je napačna.

Poznamo kopo takih ljudij — tudi učenjakov — ki kaj takega trdijo. Ne mislim na naše slovensko-ameriške "učenjake," a niti eden iz med vseh ne poznamo, ki bi bil razne vere, razne sekte dobro, natančno proučil, da bi mogel na tej podlagi svojo trditev dokazati.

Končno pravijo, da so ljudje, ki ne pripadajo cerkvi, veliko bolj, veliko večji poštenjaki, kakor ti, ki so člani cerkve.

Na to rečem: Mnogi, ki niso člani cerkve, so navidezno postalo boljši, kakor ti, ki spadajo k cerkvi, k verski družbi — a ki žalibog ne spolnjujejo zapovedi svoje cerkve.

Ni pa niti ne enega brezverskega človeka, ki bi ne spadal k tej ali oni cerkvi, da bi bil boljši, poštnejši kakor član katoličke cerkve, ki se ravnava in živi po njenih naukih.

Če so ugovori, trditve nasprotnikov, češ, da Kristus ni ustanovil cerkev, tako ničevne, tako prazne, je po potreba, da pogledamo, kaj je pravi vzrok tega pojava.

Ljudje, ki nimajo nikake vere, hočajo biti sodniki nad cerkvijo — zato pa delajo razloček med vero in cerkvijo.

Brezverci so ti, ki nočejo priznati, dejstva, da je Bog verske resnice razdelil ljudjem. Kakor hitro bi pripoznali to dejstvo, bi morali pripoznati vse resnice, ki jih je Bog razdelil, ne bi mogli več tajiti nauka, da je Kristus ustanovil cerkev.

S kakim pravom morejo kritikovati člane vere, s katerim pravom razsojati v verskih preprih, s kakim pravom zahtevati od vefnikov, da naj se uklanjajo njim, ki nimajo nikake vere?

Brezverstvo — ne pa razlogi razuma — vede človeka k trditvi, da Kristus ni ustanovil cerkev.

Drug vzrok je pa nevednost.

Je res žalostna resnica, kako nevednost v verskih resnicah vlada pri večini teh, ki ponavljajo fraze o nesoglasju cerkve s Kristusovim naukom. So pogosto tako učeni možje, v tej ali oni stroki, a nikoli se niso potrudili, da bi v resnici proučili stališče katoličke cerkve — pa se bojujejo proti cerkvi — v imenu "krščanstva"!!

In le čuditi se moramo, da se še vedno nahajajo katoličani, ki se dajo poučevati o cerkvi, o veri, o krščanski nravnosti od ljudij, ki nimajo nikake vere, nikake nravnosti, nikake verske izobrazbe!

Zbratiskim pozdravom
Jacob Drashler, zastopnik.

Rock Springs, Wyo. — Delavske razmere v tem mestu so bolj slabe, ker sedaj delamo komaj polovico časa, to je po tri dni v tednu.

Do sedaj smo imeli tukaj zelo milo zimo. Bilo je do zadnjih dñi brez mira. Sedaj se je pa naenkrat izpremenilo in pričela se je prava sibirská zima. Po naših oknih se delajo ledene rožice, da kar zakrivajo solnicno svetlobo, skozi celi dan, ako ravno se kuri po pečeh v sobah ne prestano. Ledene, ledene rožice se delajo in rastejo po naših okencih, mi se pa stiskamo k pecem, dokler se nas narava zopet ne usmilj in nam ne podeli gorkejši dni. — Kadar pa prisijede solnce in pripipa zrak, kar se mene tiče imam že precej izkušnje v tem poslu, ker sem pečar že nič manj kačor osem let, zato bi pa že bil čas, da bi dobil pečarsko diplomo. Oh, ti tužni pečarski stan...

— Tukaj v Rock Springs so se pricelle večerne šole s 1. januarjem. Naprošeni so vsi, kateri so slabí ali nezmožni angleščine, da bi se učili, kar je pridno večerno obiskujejo, kar jim bo v veliko pomoč vse povsod pri delu in v življenju. Vseh učencev skupaj sedaj prihaja nekako 270. Šolski poduk je ob torkih in četrtih od 7:15 do 9. ure zvečer.

— Zadnji mesec sta se tukaj smrtno ponesrečila dva zrakovlje na zračni črti Rock Springs — Cheyenne. Kaj več novic poročam prihodnjic!

S pozdravom Frank Oblasnik

Moon Run, Pa. — Cenjeno uredništvo: — Namenil sem se napisati en par vrstic. Ne bom pisal, ker moja roka je bolj okretna za pisanje. Najprav naj omenim nekoliko naše premogarske razmere. V premogarjih delamo po 4 do 5 dni na tečen. Prestori v rovih, so pa tu tako slabí. Gaziti moramo vodo premogavati težko kamenje in vse to popolnoma zastonj. Naslabili prestorji ne more ubogi premogar niti tolili, zasluziti, da bi se prezivil. Premogarski natične se pa za človeka ravno toliko meni, kakor za mrtvi material, ki ga je za izkoristiti, ako se da.

— Za poročati imam tudi žalostno vest, ki se je zgodila v naši naselbini. Miss Ursula Maček se je pred pár dnevi poročila s državnico. Istočasno so prišli iz cerkve so imeli domače ženitovanjsko veselje in tovarišica Ivanka je na nagloma zbolela in so jo mogli nas

IZ NEODREŠENE DOMOVINE.

Usoda slovanskega uradnika v Primorju. Sedanja italijanska vlada se je odločila za brezobzirno potaljančevanje narodnih manjšin. Ob sprejetju načrta o upravnem razdelitvi novih pokrajin so naglašali, da mora raznarodovanje izvršiti uradništvo. Vlada je že izdala poseben odlok, ki določa, da se obdrže v službi samo zanesljivo italijansko misleči življi, ki so dosegli italijansko državljanstvo, vsi drugi uradniki se pa odpuste brez vsake odškodnine ali preskrbe. Znanje italijanskega jezika je predpisano in bodo matriki drugorodni uradniki iz italijanske položiti izpit. Vpokojencem teče pokojnilna od dne, ko so dosegli italijansko državljanstvo.

Krivično postopanje za podelejanje državljanstva. Glasom sanžermenske pogodbe imajo pravico do italijanskega državljanstva vse osebe, ki so v novih pokrajnah pristojne, dasi niso tamkaj rojene. Sem spada posebno mnogo duhovnikov učiteljev, obrtnikov in tudi delavcev. Italijanska kraljeva prefektura v Trstu pa se za veljavne določbe ne zmeni in podelejava državljanstvo po svoji volji. Kakor poroča "Goriška Straža," so bile dospelje vse očijske vloge oseb, ki so jugoslovanske narodnosti. Tako upajo Italijani slovansko ljudstvo oropati voditeljev, da bi ga potem tem lažje strili.

Zopet velika nesreča pri izpraznjevanju granat. V muničijskem skladisču v Ložicah na Goriškem, kjer zbirajo po polju pobrane granate, se je 6. m. m. vrijetila velika eksplozija. Ubijeni so bili 4 delavci, 7 oseb je bilo ranjenih, med temi poštar Brdo, z ženo in gostilničarka Krašček. Poškodovanih je bilo v Ložicah 33 poslopja, v Globnem pa 10. Škoda znaša 180.000 lir.

Razkol med fašisti na Goriškem. Goriški domači fašisti so z jazo in žalostjo sprejeli odredbe o razdelitvi Kricke in ponizanju Gorice v navadno mesto. Nasprotno so pa odredbe z veseljem pozdravili fašisti negorčani. Še več — ti so to priliko porabili, da pred "presvetim voditeljem" Mussolinijem očrnijo gorške tovariše kot antinacionalne elemente. Posebno železničarji so hiteli z denunciranjem ter sklenili, da se današnja železničarska zvezra razpusti in osnuje nova, v katero bodo sprejeli le prave, verne Italijane. Pri tej vremeni pa gonilna sila ni italijansko, ampak najsebičnejše kruhoborstvo: Italijanska vlada namerava odpustiti zaradi varčevanja 60.000 železničarjev in fašisti iz kraljestva hite izzivati gorške tovariše, da bi sami tem potovje ostali v službi. Iz tega se vidi, koliko gnilega je v fašizmu.

HIŠA NA PRODAJ!

Proda se iz proste roke hiša s petimi sobami. Cena je \$1300.00, ako se jo kupi takoj. Hiša je na lepem prostoru in se nahaja na 5220 S. Fairfield ave., blizu 51st car line. Za vse nadaljnje informacije se obrnite na lastnika na naslov: 5222 S. Fairfield avenue Chicago, Ill.

NAZNANILLO NAROČNIKOM.

Od raznih strani smo dobili zadnje čase veliko pritožb, da

ne dobivajo redno lista. Šli smo k našemu poštarju na Pilsen po-

stajo in se pritožili. Poštar je pa

prosil, naj prosimo vse naročni-

ke potrošnja, ker na glavnem

Chicaški pošti sedaj preureju-

je ves način poslovanja. To bo pa povzročilo več zmešnjav-

še nekoliko tednov. Ko bo pa en-

krat urejeno, bo pa Chicaška

pošta ena izmed najtočnejših.

Poštar je povečal, da je poštni

promet v Chicagi od lanskega

leta narastel ravno za še enkrat

poltoč. Zato je bila preurejena.

Zato prosimo, naročnike po-

trajenia.

Tiskovna družba Edinost.

RAZNOTEROSTI.

Znamenite najdbe v Egiptu. V dolini kraljevih grobov nasproti Luksoru v Zgornjem Egiptu je izkopavanje dolgo let počivalo. V zadnjih 30 letih se je pa lotil tega posla iznova angleški lord Carnavon. Dal je od skalnatih sten odmetati kameni drobi, nastal ob dolbenju grobov, ki pokriva dolino mnogih metrov visoko. Po dolgoletnem trudu se je lordu Carnavonu v zadnjih dneh meseca novembra l. posmejal bogat vsphe: Odpril je nov, še nedotaknjen kraljevi grob.

Madžarski fašisti so zborovali te dni v Budimpešti. Bilo jih je nad 6000. Glavni govornik je napovedal veliko svetovno vojsko. Dejal je, da bodo Madžari šli skupaj z Nemci in Turki.

Fašizem na Angleškem? Po zgledu fašizma v Italiji in znamenega nacionalistično-mističnega "Ku Kluksklana" v Ameriki, se je glasom "Daily News" tudi v Angliji osnovalo podobno tajno društvo "Reda križarjev". Ustavil je pred 2 letoma polkovnik Walter Haber. Nameni društva niso prav znani. Oni hočejo "obnoviti duh križarstva v vsakdanju življenju." Zdi se, da je cela reč bolj polobna nekdanjemu framasonstvu in "romantizmu" nego fašizmu.

Delovanje novega ognjetnika. Na severnem delu otoka Island je začel nenašomo te dni bljuvati ogenj ognjetnik Áskija. Čeprav so bili že davno uverjeni, da je že popolnoma ugasi. V novo bljuvajočem ogniku se je odprla ogenj bruhajoča odprtina, ki je široka 4 m.

Velikanska sveča. Prihodnji bo odposlan iz Newyorka velikanska sveča na Laško. Sveti tehta eno tono in je imenovanec cerkvi Matere božje v Pompejih v vremenu slavnega devca Carusa. Dolga je 16 čevljev. V obsegu pa meri 5 čevljev. Na predlog kardinala Vannutellija bo gorela vsako leto le 24. ur in sicer na Vseh svetnikov dan. Ker je izdelana iz kremnega čistega voska, bo gorela na čast vsem svetnikom 800 let. Stala pa je 750 funtov šterlinov.

Francoska banka. Dne 11. m. je imela Francija za 36.832.000 frankov papirnatega denarja v prometu.

En tisoč naročnikov mora dobiti tekom tega meseca list "Edinost!" Koliko mu jih bo pridobil ti?

NAZNANILLO NAROČNIKOM.

Od raznih strani smo dobili zadnje čase veliko pritožb, da ne dobivajo redno lista. Šli smo k našemu poštarju na Pilsen po-

stajo in se pritožili. Poštar je pa

prosil, naj prosimo vse naročni-

ke potrošnja, ker na glavnem

Chicaški pošti sedaj preureju-

je ves način poslovanja. To

bo pa povzročilo več zmešnjav-

še nekoliko tednov. Ko bo pa en-

krat urejeno, bo pa Chicaška

pošta ena izmed najtočnejših.

Poštar je povečal, da je poštni

promet v Chicagi od lanskega

leta narastel ravno za še enkrat

poltoč. Zato je bila preurejena.

Zato prosimo, naročnike po-

trajenia.

Tiskovna družba Edinost.

VENDAR ENKRAT.

Influenca, ta najnovejša siba božja, je bila do sedaj strah sveta. Lepi so se je pa posebno zdravnik, ker niso vedeli izvora in ne razvoja te bolezni. Kakor znano izvirajo vse bolezni od prav majhnih živalic katerih je vse polno po zraku, ki napadejo del telesa in povzročijo bolezen. Za vse bolezni skoraj imajo živalico že vjetro, da jo študirajo in proučujejo, kakršno lastnost ima in na kak način se jo najlažje umori ali vsaj nareči neškodljivo. Za influenco do sedaj povzročitelja te bolezni se niso poznali. Vsi najslavnejši zdravnik sveta so se pečali z raziskovanjem te bolezni. Vlade so trošile stotisoč v ta namen. Do sedaj vse zaman. Preteklo soboto so pa zdravniki — preiskovalci takozvanega Rockefellerevega zavoda v New Yorku, za zdravniško "raziskovanje razveljavih siri svet s poročilom, da se je dvema zdravnikoma tega zavoda posrečilo najti to živalico in je ujeti in gojiti, da se lahko opazuje njeno življenje in razvoj. Ta dva zdravnika sta Dr. Olitsky in Dr. Gates eden Poljak drugi Amerikanec. Ta živalica je tako majhna, da se šele tisočkrat povečana vidi; kakor mala pikica. Krstila sta jo za "Bacterium pneumosinteen." Ta živalica se najprej zajede v nosu in v grlu, kar povzroči hudo "prehlajenje." Ako se tukaj ne zamori, da se mu da časa da se razmnoži, zaide potem v pljuča, kjer se loti pljuč, katera tako slabia, da ima druga živalica, tej sorodna pljučnični bacili, lahko delo, da se zaje v pljuča in povzroči pljučnico ali pa bronhialne netje ali morda vnetje prsnih mren. Zato zdravniki resno svare, da naj vsakdo, ki začuti prehlajenje v nosu ali grlu, ko se je namreč ta živalica zajedla, takoj gre v poštelj te dobro pregree, da da krije moč, da premaga tega usiljivega in ga zatre. Lastnost tega morilca človeškega radu je namreč, da uničuje kri in jo oslabi. Zato treba kri pregreiti in s tem pokrepiti.

Kakor znano smo v nevarnosti, da se influenca ali flu pojavi v velikem silo. Skoraj po vsem svetu zopet nastopa in je povsod že veliko ljudi bolnih na tej bolezni.

Ali si pridobil listu "Edinosti" že kakega naročnika? Če nisi, glej da storis svojo dolžnost do tvorega katoliškega časnika!

NAZNANILLO IN PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom, prijateljem in dobrotnikom po državi Minnesota in Michigan, naznamo, da jih bo te dni obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z našimi listi Edinost. Ave Maria in Glasnik.

Vsem naročnikom, prijateljem in dobrotnikom ga najpopolneje priporočamo in prosimo vse prav prisreno, da mu gredo v vseh ozirih na roko pri razširjenju in agitaciji za katoliški tisk.

Vsem, ki mu bodo izkazali bo-

disi že kakorsnokoli naklonje-

nost se najpriščnejše zahvaljuje-

mo že v naprej.

Tiskovna družba Edinost.

(Nadaljevanje s 2. strani.)
Prihodnjo nedeljo bo zopet nekaj veselega na naši šolski dvorani. Pravijo, da bo luštno kot še nikdar! Baje pride na veselico vse naselbine, da skupno zaključi veselje letošnjega predstava. Za svojo osebo sem hvala Bogu preskrbljen za v nedeljo. Črevje sem nesu k črevljaru, da mi pribije na nje nove podlate, ker vem, da se bo vrtelo in plesalo, kakor še ne ta predust.

Torej na veselo sydenje v nedeljo na farni zabavi v šolski dvorani. X.

Tvoi soški nima še katoličkega časnika, zakaj ga ne navoriš, da bi se naročil na "Edinost?"

VALENTINOV DAN.

Tako se je mislilo in tako so pisali angleški pesniki Chaucer leta 1380 in Shakespeare leta 1600, da si na 14. februarja, na Valentinov dan, ptice izbirajo svoje pare in od tod izvira navada, da si mladi ljude obojega spola na ta dan izberajo svoje "valentine" za tekoče leto in da posiljajo eden drugemu srčne puščice. Okoli 14. februarja se dandanes posiljajo po pošti razni "valentini" kot: knjige, slasice, parfumi, itd. Tisoče ljudi v Združenih državah in Kanadi pozna Trinerjevo zdravilno grenačko vino, to neprekosljivo zdravilo za želodčne nerede, ali ne vedo pa, da Joseph Triner Co. izdeluje tudi razne pravrsne preparacije za dome, posebno Triner's Liquid Shampoo, ki napravi lase popolnoma čiste, svetle in krasne, Triner's Hand Lotion, mazilo za razpokane kože, obraz in roke, La Triner Face Powder in La Triner Rouge. Zapomnite si: "Vse te stvari so fine za valentina!" Vprašajte po njih vašega lekarjnara ali trgovca z zdravili in če jih on ne more dobiti dovolj hitro za vas, pišite naravnost na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Nagrade za nove naročnike ta mes.

ZA ENEGA CELO-LETNEGA NOVEGA NAROČNIKA pošljemo vsakomur, ki ga nam pošije z naročnino vred, eno izmed sledečih knjig:

"SOSEDOV SIN" krasna povest izpod peresa pisatelja Jurčiča.

"TURKI PRED SV. TILNOM," zanimiva povest iz turških časov.

"DVE SLIKI" krasna povest iz pod peresa pisatelja K. Meškota.

ZA DVA NOVA CELO-LETNA NAROČNIKA, pa damo sledeče nagrade:

Vse tri gori imenovane knjige, ali pa krasen in pripraven molitvenik

"MOJ TOVARIS" s zlatom obrezo. Kdor bi raje angleški molitvenik mu pošljemo "KEY OF HEAVEN," ki je krasen z zlatom obrezo, priven za mlade fante in dekleta.

ZA PET CELO-LETNIH NAROČNIKOV pa damo vsakomur, ki jih pošije, krasen knjigo "ŽIVLJENJE SVETNIKOV," ki velja: \$4.75.

Sedaj pa nogel! Zavijajmo rokave in korajšemo na delo za novimi naročniki! Sedaj imate priliko, da razširite katoliški tisk in poleg tega si zasluzite še krasne darove, ki so razpisani za nove naročnike.

(Izpolnite ta kupon in ga pošljite nam!)

ZA EDINOST, 1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Priloženo pošljam \$..... za naročnino .....

..... naročnika (kov) za dobo .....

NASLOVI:

Ime naročnika .....

Naslov ali (Box): .....

Mesto ..... Država .....

Ime naročnika .....

Naslov ali (Box) .....

Mesto ..... Država .....

Največja Slovenska Banka

v Ameriki je v Clevelandu, O. kajti v dobrih dveh

ZADNJA PRAVDA

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

(Konec.)

"Bodite mirni," ga je opomnil takoj gospod predsednik; "če želite, vam čam besedo, ko skonča gospod zagovornik."

"Da, pijan je bil," je ponovil drzno Adamu v obraz zagovornik in razlagal: "Moti se, kdor misli, da se je mogoče opti samo s pivom, vinom ali žganjem. Moreš se upijaniti tudi z žalostjo, kakor z radostjo s sovraštvom in ljubezni. Skratka: kakor upijani z alkoholom telo, moreš upijaniti z vsakim občutkom dušo. Z dobrim občutkom se duša navduši, s slabim pa razvname v strasti. Moj varovanec je ponudil roko k spravi, pa lastni brat ga je zavrnil, pahnil od sebe. Povejte mi, slavna gospoda, kako bi vam bilo pri srcu po taki žalitvi? Strašen val bolesti bi gotovo poplavljal tudi vašo notranjost, preslana žalitev bi tudi vas pekla, strastno sovraštvu bi zaplamelo tudi v vaši duši. In ta preprosti kmet ni toliko omikan kot vi, slavna gospoda, pameten človek ne bo zahteval od njega, da bi imel v danem slučaju toliko mirne razsočnosti, da bi obvladal svoje razburjenje. Ravnal ni po razumu, marveč samo po nagonu. Bil je kakor hipnotiziran, po višji sili, moči in volji k uboju prisiljen, da bil je v stanju popolne nerazsodnosti, ko je dvignil lopato in udaril — ne po svojem bratu, marveč po svojem glavnem sovraštniku . . .

Ravnal je v nujni samooobrambi. Kaj ni bilo tudi njegovem življenje v nevarnosti? Mogoče bi en sam trenutek zadostoval, da bi se bil list obrnil in moj varovanec bi bil mrtev in na njegovem mestu bi sedel oni, radi katerega ga sodite. Tuji črv, slavna gospoda, tudi črv se brani. Ko bi kdo dvignil na vas lopato, ali bi se mu mogoče ne postavili v bran?

Tako torej, slavna porota in slavni sodniki, mislim, da nihče ne sme smatrati tega preprostega moža za navadnega zločinca ali celo, kakor ga slikata obtožnica in gospod državni pravnik, za zavratnega morilca. Vaš čut vam gotovo pravi, da je moj varovanec dober človek. Velecenjeni gospodje, ne dajte se po nikomer motiti in odgovorite na vprašanje — je-li kriv uboja — enoglasno z 'ne'! S tem boste storili dobro delo, dokazali boste, da ste zbor prosvitljenih mož, da stojite nad mrtvimi, brezčutnimi paragi, da ne sodite le dejanje, ampak tudi njegove vzroke. Juste iudicet! Pravično sodite in obtoženec mora biti oproščen. In s tem končam."

Porota ni niti dihnila. Sveti resnico govori ta zagovornik! In kako ostro zna vse opredeliti, vse lepo razbrati, razložiti in pojasniti. Res, tič vam je to, čisto je izrezal Adama. V resnici, nedolžen človek je in ne zločinec! . . .

Znova se je dvignil, da odgovori, gospod državni pravnik. Kar je res, je res. Tudi on ima dobro namazan jeziček in ostro nabruto.

"Enkrat za vselej naj bi že prestalo, in se ne bi begali porotniki z nedokazanimi teorijami in zagonetnimi izrazi," je rekel razdraženo, "in naj se ne budi sočutje in vpliva na čuvstvo, kakor dela gospod zagovornik, ko gre vendor za tak grozen zločin. Obtoženec je po zdravniškem mnenju docela pameten človek, je torej pri zavesti in zato tudi odgovoren za svoja dejanja. Ohranite si, gospodje, vse tržno, mirno razsodnost. Ne dajte se vedeti sočutju, marveč pravici, resnici in pravičnosti. Imenujmo vse s pravim imenom. Obtoženec je ubil, je torej ubijalec in njegov zločin je uboj. Slavna-zgodovina češkega naroda je s krvavimi črkami zaznamovala podoben zločin. Na cerkvenem pragu sv. Kozme in Damijana v Stari Boleslavu je bil sv. Vaclav po lastnem bratu, in zgodovina je tega brata obsočila že s tem, da ga je imenovala 'okrutnega'. Tudi obtoženec Adam Porazil je po svoji lastni izpovedi izvršil svoj čin na preračunjen način. Izbral si je za to ravno dan bratovega godu, praznik sv. Martina. Počakal je meglegna dne, da bi bil skrit ljudskim očem, šel je za njim na travnik sredi gozda in tako trdovraten je celo, da svojega dejanja ne obžaluje in sam priznava, da bi morda brata še enkrat ubil, če bi živel. Ogroža torej vobče človeško družbo, in vi, gospodje, kot sodniki iz ljudstva, imate dolžnost braniti javno varnost. Jasneje kot beli dan se mi torej zdi, da je vaša dolžnost, odgovoriti na dano vprašanje z enoglasnim, 'da'."

"Lej, lej," si je mislila porota, "tudi gospod državni pravnik ima prav."

Njihova vest je omahovala, njihovo mnenje je bilo zopet zmedeno. Pa še ni konca. Glej, zagovornik se je dvignil. Dupliko bo imel. Čujmo, kaj poreče! Aha, tožitelja zavrača, da je psihologija veda in ne teorija, da so porotniki cvet ljudstva, omikanci, izobraženci in da jim znanstveni izrazi niso uganke. On — zagovornik — ne dovoli, da bi kdo žalil slavno poroto. Porotniki prikimavajo goreče z glavami, ljubo jim je to, kakor če bi jih božal po plešastih glavah; in sedaj šele je pokazal advokat, kaj zna. To vam je govor! Glasni govor doni in buči, oči se mu svetijo ko kliče: "Moj varovanec je abnormalen človek. Kdaj ste le čuli, da obtoženec sam sebe obtožuje, sam sebe obremenjuje? Po dolgem preiskovalnem zaporu je izmučen, izročiti bi ga moralni psihiatru v opazovanje, sploh imam s tehnimi razlogi podpr-

to sumnjo, da uboja niti izvršil ni. Pripisuje si krivdo le zato, da si povzroči bolest, kakor se bičajo flagelanti za slast. V usodnem trenutku, nekoliko korakov od kraja, kjer se je izvršil uboj — krajenva situacija nam je naslikal spoštovani gospod Hausner, ki sedi v vaši sredi, velecenjeni gospodje porotniki, in kateri je obdolžencev rojak, — v kritičnem trenutku, pravim, je morala iti in je tudi šla priča Pernuška; malo v stran je iskal gobe gospod Kratki, gotovo resnicoljuben mož, in glej! Nihče ni ničesar videl ne slišal. Ubiti je odšel na travnik zgodaj zjutraj, moj varovanec je šel v cerkev in potem šele v gozd. Ne dokazuje nam svojega ali bi, čeprav bi ga morebiti mogel, lopata ni nikakršen dokaz, ker izvira rana prav lahko tudi o mrtvečeve lopate. Gospodje! Spoštovani gospođe! Zaklinjam vas, ne obtežujte si vesti s krivčno sodbo. Kdo ve, kaj se je godilo tam v goždnem kočtu za sivega, meglegna due! Direktnejši svedokov ni, moj varovanec je abnormalen, njegovih izjav ne gre tehtati. Pomnite, da vam človekoljubnost veleva, rajši izpustiti na svobodo deset krivih, kakor da zakrivite en sam sodniški umor. Mrtvega ne živite več s svojo razsodbo, toda drugo življenje lahko uničite. To imejte pred očmi in sodite, kakor vam veleva vaša čista vest."

Adam je ves zmeden. Povodenj besed ga je navdala le z začučenjem, čemu se moža pravzaprav pričkata.

"Obtoženec, ali hočete tudi vi kaj navesti v svojo obrambo?"

Ne, nič črugega ne želi Adam, kot da bi bilo že kmalu končano in bi se mogel vrniti v svojo tiko celico, preden ga odpeljejo na vislice.

Porota je odšla na posvetovanje. Duri so zaprli za seboj in pred vrata so postavili stražo.

Kaj pa to? Ta dva gospoda, ki sta zavoljo Adama skakala čruga v drugega kot dva petelin, se prijetno zabavata, smejeta in priovedujeta nekaj veselega.

Gospod Pražak je vstal od mize in stopil k Adamu. "Ste že veseli, da bo kmalu končano, kaj?"

"Vesel, zelo vesel," je prikimal Adam z glavo.

"Mislim, da se bo dobro končalo."

"Nečesa bi vas prosil, ker sva si stara znanca," je rekel naločno Adam; glas se mu je pritem tresel in oči so zatrepetale.

"Kaj pa?"

"Če mi morete izposlovati pri teh gospodih, da ne bi pisali domov moji ženi in da bi gospod Hausner ničesar ne omenil, dokler me ne obesijo, dokler ne bom pokopan!"

"Kaj pa mislite, da vas bodo obesili?" se je smejal gospod Pražak Adamu v obraz.

"Seveda mislim, pa tudi bom."

"Šema, jaz pa mislim, da se vrnete takoj z gospodom Hausnerjem domov."

"In kaj naj bi tam delal?"

"Oral, sejal, kosil, sušil seno, hodil v gozd."

Predsednikov zvonček se je oglašil. Vsak je hitel na svoje mesto. Porota se je vrnila. Čuj, gospod Hausner čita sklep porotnikov: "Na dan vprašanja je odgovorila porota z vsemi glasovi: ne."

Po dvorani se je razlegalo ploskanje.

"Obtoženec Adam Porazil," je popriješ hitro in z vidnim veseljem predsečnik za besedo, "temeljem izreka porote ste oproščeni."

"Kako oproščen?" — Adam ne razume.

"Porota vas je oprostila. Tako se lahko vrnete domov." In že se zgrinjajo za gospodom nadgozdarjem Hausnerjem porotniki, stressajo Adama roko in mu čestitajo. Tudi gospod Pražak mu

pravi: "Tak vidite, da se je vse dobro izteklo." Tudi zagovornik je pristopil samozavestno, pokonci, ponosno:

"Ste li zadovoljni z menoj, Porazil? Smo srečno vse poraziли — kaj ne?"

"Martin je mrtev —" pravi z votlim glasom Adam. "Kako morem jaz ostati pri življenu — tega mi ne da zdrava pamet. Kam me pošiljate? Domov v Klenči? Ali me hočete tako kaznovati? Da bi vsak otrok kazal s prstom: 'Ta-le je ubil svojega brata!' Ljudem moram iti izpred oči, da jim pridev tudi iz misli. Doma bodo gospodarili bolje brez mené kakor z menoj. Ne potrebujejo me! Kam naj se obrnem? Kam naj skrijem svojo nesrečno glavo? Pustite me, da vsaj v ječi umrem!" Sklenil je roke in zaplakal krčevito, obupno. — — — Stari jetniški duhovnik iz reda plzenjskih očetov frančiškanov mu je položil naglo roko na rame in rekel: "Pa pojdi tačas k nam!" In kakor ovčico je odvedel Adama.

Za leto dni o sv. Janezu je šla Dodlička z otroci v Prago na božjo pot. S cenejšim vlakom je odšla iz Domažlic in na postajti jo je čakal oče iz reda sv. Frančiška, božjega siromaka. Očvedel jo je v samostan, kjer je služil Adam kot vrtnar in cerkovnik.

To vedo v Klenči in pravijo: "Prav je, da se pokori. Ni prav storil, da je ubil brata: Manco naj bi bil pa že prej; ne bil bi mu treba pokore."

Dvomljivo priznanje.

Mlač komponist je vprašal starejšega svojega tovariša, kamor mu je ugajala njegova najnovša opereta.

"Izvrstno!" pohvalil ga je tovariš.

V mesnici.

Kuharica: "Prosim enega zajca. Koliko pa stane?"

Mesar: "Obžalujem, ne morem postreči s zajcem."

Kuharica: "Kako to, da ne?"

Saj ihi visi kar šest pri vrati?"

Mesar: "Te so že vse naročili — nedeljski lovci."

IZPLAČILA

v ameriških dolarjih še vedno izvršujemo v zasedenem ozemlju in Italiji. Nemški Avstriji in drugod.

V Jugoslaviji je začasno nemogoče lokalnim bankam izplačevati ameriške dolarie, ker to sedaj izvrši edino Narodna Banka v Beogradu. Vendor pa potnikom, ki rabijo dolarje za način preskrbljanja.

Dolarske čeke pa še vedno lahko izdajamo in iste vnovično v staro domovino po dnevnem kurzu v jugoslovanske krone.

Za dolarske pošiljatve računamo slednje pristojbine: do \$15.00 po 50 centov, — od \$15.00 do \$30.00 po 75 centov,

— od \$30.00 do \$50.00 po \$1.00, za izplačila, ki presegajo \$50.00 računamo 1 cent in pol od dolaria, ali po \$1.50 od sto dolarij. H tem pristojbini je še pridobljena za vsako posamezno nino.

pošiljatev 15 centov za noč.

BANČNI ODDELEK
EDINOSTI
1840 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZ
IA, KLIUČAVNIC IN
STEKL.

Preznamen barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, najnižje cene
Rojaci obrnite se vselej na svojega rojaka!

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slev. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinost" in prepricani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVDZIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepricajte se enkrat. Poslužite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na slovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prejete in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. gg. duhovnikom, cenjenim društvam, trgovcem in posameznikom, se najtoplje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujemo, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepricani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Njasi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. 'EDINOST'

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

SO. CHICAGO

A NTON BAKŠE

SLOVENSKA TRGOVINA

S ČREVLJI.

9534 — Ewing Avenue.

Dolžnost Slovencev v Chicago

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirjate več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čist